

www.e-rara.ch

Dissertatio de peregrinationibus religiosis

Heidegger, Johann Heinrich

Tiguri, an. 1670

Zentralbibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-13155>

Gregorii Nysseni Episcopi, De iis qui adeunt Jerosolyma.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙ-

ΣΚΟΠΟΥ ΝΥΣΣΗΣ, ΠΕΡΙ

τῶν ἀπιόντων εἰς Ἱεροσό-
λυμα.

Επειδή περ ἡρώτησας, ὦ Φίλε, Δὲ ἔχραγμα-
τος, πρέπειν ὠήθην πρὸ πάντων σοι καθεξῆς
ἀποκρίνασθαι. ἐγὼ τοὺς ἀπαξ ἀναπεθεκώτας
αὐτοὺς τῇ ὑψηλῇ πολιτείᾳ, καλῶς ἔχειν φημι πρὸς
ταῖς ἑὺαγγελίαις Δὲ παντὸς ἀποβλέπειν φωνὰς. καὶ
ὡς περ οἱ τῷ κανόνι τὸ ὑποκείμενον ἀποδιδόντες, καὶ
τῷ Ἰησοῦ ἑὺ κανόνος ἀφῆσαν τὰ σπολιά τὰ ἐν χερσὶν εἰς
εὐθύτητά μετὰ βία καὶ σπιν. ἕτως προσήκειν ἡγοῦμαι εἶδόν
πνα κανόνα ὀρθὸν καὶ ἀδιάστροφον, τῷ εὐαγγελικῷ λέ-
γω δὴ πολιτείαν, τέτοις Ἰησοῦ ἀποκρίνας, κατ' ἐκείνην
πρὸς τὸν Θεὸν ἀποδιδυμεῖσθαι. ἐπεὶ τοίνυν εἰσὶ πνες τὴν
μονήρη καὶ ἰδιάζοντα βίον ἐπανηρημέναν, οἷς ἐν μέρει
εὐσεβείας νερόμισται τὸ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις τόπους
ἰδεῖν, ἐν οἷς τὰ σύμβολα τῆς Δὲ σαρκὸς Ἰησοῦ καὶ τοῦ
Κυρίου ὄραται, καλῶς ἂν ἔχοι πρὸς τὸ κανόνα βλέπειν.
καὶ εἰ ταῦτα βλέπειται ἢ πρὸς τῶν ἐντολῶν χειραγωγία
ποιεῖν τὸ ἔργον, ὡς πρὸς πγμα Κυρίῳ. εἰδὲ ἔξω ἐστὶ τῶν ἐν-
τολῶν ἑὺ Δεσπότης, σὺκ οἶδα πῆσι τὸ Δὲ πρὸς τὸν
φείλειν ποιεῖν αὐτὸν ἐαυτοῦ τοῦ καλῆ νόμον γινόμενον.
ὅπου προσκαλεῖται πρὸς τῷ κληρονομίαν τὴν βασιλείας
τῶν ἁγίων ὁ Κύριος τοὺς εὐλογημένους, τὸ ἀπελθεῖν εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐν τοῖς καθ' ἑαυτῶν καὶ σπιν. σὺκ ἀπείδησεν
ὅπῃ τὸν μακαριστὸν Δὲ ἀγγέλει, τῷ τοιαύτην σπου-
δίῳ οὐ πείλαβεν. ὁ δὲ μήτε μακάριον ποιῆ, μήτε
πρὸς.

GREGORII NYSSENI
EPISCOPI, DE IIS QUI
adeunt Jerosolyma.

PETRI MOLINÆI versio.

Quandoquidem me rogasti, Amice, per epistolam, de omnibus tibi ordine respondendum existimavi. Equidem, eos qui se semel consecraverunt sublimi vivendi rationi, precium opera facere existimo, si semper Evangelii voces respiciant. Ac quemadmodum qui rem subjectam ad amissam exigunt, juxta amissis rectam lineam, qua pra manibus habent tortuosa ad rectitudinem revocant: ita convenire arbitror quadam veluti recta linea & indeflexa (Evangelica nimirum disciplina) his applicata, juxta illam ad Deum dirigi. Quum itaque aliqui eorum, qui solitariam & in seducto vitam elegerunt, in parte pietatis ponant visere loca Jerosolymporum, in quibus vestigia conversationis Dominicae conspiciuntur; opera precium fuerit ad regulam respicere, & si hac suadet praeceptorum manuductio, opus exequi ut jussura à Domino: sin verò est extra Domini praecepta, haud scio quid hoc sit rei aliquid, non mandatum velle agere, atque ita ipsum sibi legem esse honesti. Certè quando Dominus invitat benedictos ad hereditatem regni cœlorum, profectionem Jerosolymam inter recte facta nō retulit: ac quum qui sint beati pronuntiat, hoc studium non complexus est. Consideret verò prudens, cur in eo, quod neq; beatum

πρὸς τὴν βασιλείαν εὐθετον, ἀντὶ τίνος σπουδάζεται;
ὁ νοῦς ἔχων ἴσπερ ἀφάστω, καὶ εἰ μὲν ἐπωφελές τι τὸ
γινόμενον, σὺν τῷ ἔδῃ καλὸν ἄρδαν τῶν τελείων
σπουδάζεσθαι, ἐπι δὲ κατὰ μανθασίαν ἀκρεθείας
τὸ γινόμενον, καὶ ψυχικῶς περιβηταὶ βλάβη τοῖς ἢ
ἀκρεθείῃ βίον ἐπισησασμένοις, σὺν ἔστι τῷ μακροῦς σπου-
δῆς ἄξιον, ἀλλὰ τῷ μεγίστης φυλακῆς, ὡς μηδενὶ τῷ κατὰ
βλαπτόντων ὁ καὶ θεὸν περιηρημένον ζῆν περιερίτοι,
πῶς ἐν ἐστὶν ἐν τῆτοις βλαπτόν; ἢ σεμνὴ πολιτεία πᾶσι περι-
κείται, καὶ ἀνδραγαθία καὶ γυναιξίν, ἰδίαν δὲ καὶ φιλοσο-
φίαν βίαν, ἢ εὐφροσύνην. αὐτὴ δὲ ἐν τῷ ἀμικτῷ καὶ
ιδιόζοντι βίῳ τῷ ζωῆς κατορθοῦται, ὡς ἀνεπίμικτον καὶ
ἀσύγχυτον εἶναι τῷ φύσιν, μήτε τῶν γυναικῶν ἐν ἀν-
δραγαθίᾳ, μήτε τῶν ἀνδρῶν ἐν γυναιξὶ πρὸς τὰ ἄρδατετη-
ρημένα τῷ εὐφροσύνης ὁρμώντων. ἀλλὰ ἢ τῆς ὁδοῦ πο-
ρείας ἀνάγκη αἰετὶ τῷ ἐν τούτοις ἀκρεθείαν, καὶ πρὸς
ἀδιαφορίαν τῶν ἄρδατετηρημένων ἀγει. ἀμύχανον
γὰρ γυναικὶ τοσαύτῃ ὁδὸν ἀδραμεῖν, εἰ μὴ τὸν
ἀφασίοντα ἔχοι, καὶ ἀφὰ τῷ φυσικῶς ἀφένειαν
ἀναγομένην ἐπὶ τὸ ἐπιζύγιον, κακείθεν κατὰγομένη,
καὶ ἐν τῆς δυσχερείας ἄρδατετηρημένη, ὅπερ δι' αὐτὴν
ἐπιδοῦμεθα, εἴτε γινώσκον ἔχει τὸν τῷ περιερίαν
ἀποπληροῦται, εἴτε μισθῶν τὸν τῷ ἀφασίαν πα-
ρεχόμενον, κατὰ ἑκάτερον μέρους αὐτὴν ἀφασίαν τῷ
μέμφιν τὸ γινόμενον. οὔτε γὰρ τῷ ξένῳ ἑαυτῷ περιε-
ναπαύσασα, ἔπειτα ἰδίῳ, τὸν τῆς σωφροσύνης φυλάττει νέ-
μον. τῷ δὲ καὶ τοῦ ἀνατολικοῦς τόπουσανδοχείων ἐ-
κατὰλυμάτων καὶ πόλεων πολλὰ τῷ ἀφασίαν καὶ πρὸς τὸ
κακὸν τῷ ἀδιαφορίαν ἔχόντων, πῶς ἔστιν ἀφασίαν τὸν
ἀφὰ καπνοῦ περιερίαν μὴ δριμυχθῆναι πᾶσι ὄφεισ;
ὅπου μολιῶεται μὲν ἀκοή, μολιῶεται δὲ ὀφθαλμὸς, μα-
λιῶεται

efficit, neque ad regnum aptum, opera collocetur. Immo
si res esset utilis factu, ne sic quidem à perfectis ho-
nestè observaretur. At quum res probè ac sedulo per-
specta spiritalem noxam affricet accuratum viæ ge-
nus insistentibus, non est isto tanto digna studio, immo
est vitanda summopere: ne qui vitam eligit Deo ad-
dictam ab ulla re noxia configatur. Quid ergo in his
est noxium? Graves quidem & sancti mores sunt
propositi omnibus tum viris, tum mulieribus: at pe-
culiaris est vita acta ex studio sapientie honestas. Ea
autem in separato & solitario vita instituto rectè ser-
vatur, quippe cuius ingenium est à permixtione abhar-
rens & inconfusum: quum nec mulieres inter viros,
nec viri inter mulieres ad tuenda honestatis officia
contendant. Sed itineris necessitas accuratam horum
observationem in promiscuam negligentiam verit.
Impossibile enim mulieri tantum iter percurrere, nisi
habeat comitem custodem, & quum ob imbecillita-
tem sexus imponitur iumento, & quum inde deponi-
tur, & quum in difficilioribus locis apprehenditur.
Virumlibet autem supposuerimus, siue notum ali-
quem habet, qui hoc servitium impleat siue mercede
conductum habet, qui hoc ministerium exhibeat; ut-
rovis modo se res habet, non effugit res ista reprehen-
sionem. Nam siue se peregrino, siue se suo committit,
non servat legem temperantia. Quum vero per O-
rientis regiones pandochia & diversoria & urbes,
quam plurima licentiam mali & promiscuam liber-
tatem habeant, quò fieri potest ut transeunti per su-
rum oculi non mordeantur ejus acrimonia? ubi pol-
luitur auditus, polluitur oculus, polluitur animus per
oculos

λυώσται δὲ καρδία, δι' ὀφθαλμῶν καὶ ἀκοῆς δεχομένη
τὰ ἄτακτα. πῶς ἔσται διωκτὸν ἀπαθῶς παρελθεῖν τοὺς ἐμ-
παθεῖς τόπους; τί δὲ καὶ πλεόν ἐξεί οὐκ ἐν τοῖς τόποις ἐκεί-
νοῖς γινόμενον, ὡς μέχρι ἔτι νῦν σωματικῶς ἔτι Κυρίως ἐν
ἐκείνοις τοῖς τόποις Διὰ γινόμενος, ἡμῶν δὲ ἀποφοιτῶν ἔτι.
ἢ ὡς ἔτι αἴγια Πνεύματος πᾶσι τοῖς Ἱεροσολυμίταις πλεο-
νάζοντος, πρὸς δὲ ἡμᾶς Διὰ βίωσις ἀδυνατῶντος. καὶ
μὴ εἶναι ἐν τῶν φαινομένων, Θεοῦ παρρησίας τεκμή-
ρια καὶ μακρῶν ἀντιπρὸς ἐν τῶν ἔθνεσιν ἑκαστοῦ Θεοῦ
Διὰ ταῦθ' αἰνοῦσιν, ἢ περὶ ἐν τοῖς ἐξω τόποις. ὅσα γὰρ
ἔστιν ἐν τῶν τοῖς Ἱουδαίῶν, δι' ὧν τὸ ὄνομα ἔτι Κυρίως δοξάζει
Ζεταί, ὅσα ἀντὶ τῶν πασῶν ἀεὶ δὲ τῆς οἰκουμένης ἐξα-
ελθμήσονται Ἱουδαίῶν. ἔπειτα καὶ εἰς πλεόν ἢ χάρι-
τας ἐν τοῖς ἔτι Ἱεροσολυμίταις τόποις, ὅσα ἀντιπρὸς ἐπιχειροῦσι
τοῖς ἐκείνους ζῶσιν ἢ ἀμαρτῶν μὲν ὅσα ἔστιν ἀκαθαρ-
σίας ἔτι, ὅ μὴ ταλαιπώρηται παρ' αὐτοῖς. καὶ πονηρίας
καὶ μοιχείας, καὶ κλοπῶν, καὶ εἰδωλολατρῶν, καὶ φαρ-
μακείας καὶ φθόνου, καὶ φόνοι, καὶ μάστιγι γὰρ τὸ τοιοῦ-
τον Ἰππικῶν ἐπιχειροῦσι κακόν, ὡς τε μηδαμοῦ τοιαύτην ἐτοι-
μότητα εἶναι πρὸς τὸ φονεῦν, ὅσα ἐν τοῖς τόποις ἐκεί-
νοῖς θηρίων ἀκίμων τῶν ἀμαρτῶν ὁμοφύλων Ἰππικῶν ὁμοφύλων
ἀκίμων ψυχῶν κέρδος χάρι. ὅπου ταῖς τῶν ἰατρῶν γί-
νεσται, ποῖαν ἀποδείξιν ἔχει ἔτι πλεόνος χάρι εἶναι ἐν τοῖς
τόποις ἐκείνοις; ἀλλ' οἶδα τὸ ἀντιπρὸς ἔτι πολλῶν πρὸς
τὰ παρ' ἐμοῦ εἰρημένα λέγειν γὰρ, Διὰ τί ταῦτα καὶ
ἵππ' σε αὐτὸν ὅσα ἐνομοθέτησας; εἰ γὰρ μηδὲν ἰὼν κέρδῃ
τῶν Θεοῦ ἐπιδημήσων ἀντὶ ἔτι γίνεσθαι ἐκεί, ὑπὲρ τι-
νῶν μάστιγι ὑπέστης τῶν τοιαύτων ὁδῶν; ἀκουσάτωσαν
οὐκ τῆς ὑπὲρ τῶν παρ' ἐμοῦ ἀπολογίας. ἐμοὶ Διὰ
τῶν ἀνάγκη ταύτην ἐν ἡ ζῆν ἐπιχειροῦσι πᾶσι ἔτι οἰ-
κονομουῦν ἡμῶν τῶν ζῶν, ἐγένετο τῆς ἀγίας συνόδου
διορθῶ.

oculos & aures fœda admittens. An possibile est loca infecta sic transire, ut non afficiaris? Qua autem in re superior erit qui ad ea loca venerit? quasi verò ad hæc usque tempora Dominus illis in locis corpore versetur, à nobis verò recedat. aut quasi abundaret Ierosolymis Spiritus Sanctus, ad nos verò transire non posset. Atqui si ex his, qua apparent, certa capi possunt argumenta divine presentia, merito quis existimaverit Deum magis in gente Cappadocum, quam extracommarari. Quam multa enim sunt apud eos altaria, per que nomen Domini honoratur? non temerè quis quam reliquo fere orbe tot enumeraverit altaria. Ad hæc si largior esset in Ierosolymitanis locis gratia, peccatum inter homines ibi agentes non esset familiare. Nunc verò nullum non impuritatis genus apud eos perpetratur; nequitia, adulteria, furta, idololatria, veneficia, invidia, cades; & maxime quidem hoc malum ibi familiare est, usque adeò us nusquam tanta sit ad cadem proclivitas quanta illis in locis, hominibus ferarum more currentibus ad sanguinem popularium frigidum lucri ergo. Ubi igitur talia sunt, quo argumento ibi amplio rem quam alibi gratiam esse contendas? Nec me fugit quid contra hæc que dixi multi oggerant. Cur non, inquiunt, hanc tute legem indixisti tibi? Nam si ibi fuisse nihil affert utilitatis ei, qui ad Dei cultum peregrinationem suscepit, quam ob rem tam longi itineris laborem sustinuisti? Audiant ergo meam super his defensionem. Mibi ob necessitatem in qua vita mea constituta est ab eo qui vitam nostram dispensat, accidit venire usque ad loca sacra Synodi ad emenda-

tionem

διορθώσεως ἐνεκεν τῆς καὶ τὴν Ἀρεβίαν ἐκκλησίας, με-
χρὶ τῶ ἰσπαν γενέσθαι. καὶ ἐπειδὴ ἄμορός ἐστιν ἡ Ἀρε-
βία τοῖς καὶ Ἱεροσόλυμα τόποις, ὑποσχόμενοι καὶ συ-
σχεψόμενοι τοῖς πρεσβυτέροις ἀγίων Ἱεροσολυμιτῶν
ἐκκλησιῶν, ἡμεῖς τὸ εἶναι αὐτῶν ἐν ταρχῆ καὶ πρεσβυ-
ματῶ, καὶ χρῆζεν ἡ μεσιτεύοντος. ἔπειτα δὲ καὶ ἡ
εὐσφραγίστα βασιλείως ὑποσχόμενα τὴν εὐκολίαν τῆ
οὐδὲ ἡμεῖς δημοσίως ὀχλήματος, ἡδεῖα ἡμῖν ἀνάγκη ἐγε-
νετο ταῦτα πείσχειν, ἅ καὶ ἴππῃ τῶ ἄλλων κατανοήσαμεν.
τὸ γὰρ ὀχλήμα ἡμῖν ἀντὶ ἐκκλησίας καὶ μοναστηρίων
ἡμεῖς πάσης τῆς οὐδὲ συμπαιδόντων πάντων καὶ σιωνη-
σευόντων τῶ Κυρίου. ἰδοὺ ἡμέτερον μηδένα σκανδαλι-
ζέτω μάλλον δὲ πιθανὴ γενέσθω ἡ συμβουλία ἡμῶν,
ὅτι πρὸς τῶ ὀφθαλμῷ ὑπεβάλομεν πρὸς τῶν καὶ
συμβυλεύομεν. ἡμεῖς γὰρ ἰὸν ἴππῃ φανέντα Χριστὸν εἶναι
θεὸν ἀληθινὸν ὡμολογήσαμεν καὶ πρὸς ἴππῃ τῶ τὸ πρὸς γε-
νέσθαι, καὶ μὴ ταῦτα, ἕτερος πίστεως ἐλαττωμένης, ἕτε-
ρος ταῦτα προσωξήθεισος καὶ τὴν ἡμεῖς τῶ παρεγένετο ἐναν-
θρῶπισιν καὶ πρὸς τῆς Βηθλεὲμ ἡπιστάμεθα. καὶ τὴν ἐκ
νεκρῶν ἐξανάστασιν καὶ πρὸς ἡμῖν μνήματος ἴππῃσεύσαμεν
καὶ τὴν εἰς ἕραν ἐξανάστασιν καὶ δίχα τῶ τὸ ὄρος τῶ ἐ-
λαίων ἰδεῖν, ἀληθῆ ἡ εἶναι ὡμολογήσαμεν. τοσοῦτον δὲ
μόνον ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸς ἡμεῖς ὡφελήθημεν, ὅσον ἐν συγκρί-
σει γινῶναι, ὅτι τὰ ἡμέτερα τῶ ἕξω πολὺ ἀγιώτερα εἰσιν.
ὅθεν οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον, ἐν οἷς ἐσὲ τόποις, ἀνέ-
στατε αὐτόν. Θεοῦ γὰρ προσεγγισμὸν τοπικὴ μεταστά-
σις οὐκατεργάζεται. ἀλλ' ὅπου περὶ ἡς, πρὸς σὲ ἡξεῖ
ὁ Θεός, εἰαν γε τὸ τῆς ψυχῆς σου κατὰ γῶμον τοιοῦτον
εὐρεθῆ, ὡς ἐνοικῆσαι τὸν Κύριον ἐν σοὶ καὶ ἐμπεριπα-
τῆσαι. εἰ δὲ πλήρη ἔχεις τὸν ἕσω ἄνθρωπον λογισμῶν
πυθνησῶν, ἴππῃ τῶ Γολγοθᾶ ἡς, καὶ ἴππῃ τῶ τοῦ ὄρους τῶ ἐλαίων,
καὶ

tionem Arabicarum Ecclesiarum convocata: ac
quoniam Ierosolymitana regioni Arabia est conter-
mina, eo veni ex promissione, & communicaturus
consilium cum praesidibus sacrarum Ecclesiarum Ie-
rosolymitarum, quia turbata erant eorum res & ar-
bitrio egebant: tum pientissimo Imperatore nobis
prabente via facilitatem dato publico vehiculo, li-
beri eramus à necessitate ea pariendi incommoda, qua
in aliis animadverimus. Vehiculum enim nobis
erat vice monasterii & Ecclesia, toto itinere cunctis
continentibus & jejunanibus Domino. Nostrum er-
go exemplum neminem offendat; sed potius suasio
nostra fidem inveniat, quia de his consilium damus
qua ipsi oculis usurpavimus. Nos enim & ante-
quam eo loci venissemus, & porro, Christum esse
Deum verum confessi sumus, nec imminuta est no-
stra fides, nec ex eo aucta: Et jam sciebamus assum-
ptionem humana natura per Virginem ante aspe-
ctam Berthelem: Et credidimus Resurrectionem ex
mortuis ante visum monumentum: & Ascensionem
in caelos veram esse confessi sumus, etiam non viso O-
learum monte. Hic nobis unus itineris fructus, co-
gnovisse ex collatione, nostra externis esse longe san-
ctiora. Quapropter rimentes Dominum, eum in qui-
bus agitis locis laudate. Loci enim mutatione ad
Deum non acceditur: sed ubiubi locorum fueris, ad
eum veniet Dominus, si modo tale inveniat anima
tua diversorium, ut possit in se habitare Dominus &
inambulare: sin vero interiorem hominem habueris
plenum improbis cogitationibus, etiam si fueris su-
per Golgotha, etiam si super monte Olearum, etiam
si sub

si sub monumento Resurrectionis, tantum pbes à Chrìsti in animum tuum receptione, quantum qui neque fidei principia agnoscunt. Suade igitur, dilecte, fratribus peregrinari à corpore ad Dominum, non vero à Cappadocia in Palestinam. Quòd si quis Domini vocem opponat precipientiens discipulis non abscedere Ierosolymis: hoc dictum sic intelligat: Quandoquidem Sancti Spiritus gratia & distributio nondum advenerat Apostolis, jussit eos Dominus una manere donec induerentur virtute ex alto. Certe si quod ab initio erat, duraret adhuc tempora, Spiritu Sancto dispensante in specie ignis singula dona, oporteret omnes ibi esse ubi fieret donorum distributio: versio Spiritus quo vult spirat, omnino qui hic crediderunt, fiunt participes divini muneris secundum profectiorem Ierosolyma.

APOLOGIA

Pro Epistola Gregorij.

I. **E** Pistolam ἀξιολογημένην του Gregorij manissa loco adjecimus, tum ut quis veteris ecclesie de Peregrinationibus sensus fuerit, constet, tum, quia Orthodoxe de Peregrinationibus sententiae argumenta συντόμως τε καὶ ἑπιτόμως complectitur. Eiusdem nunc vindicias adversus Bellarminum, Richeomum, Gretserum, Baronium, aliosque quibus ea sudes est in oculis, suscipimus.

II. Et

καὶ ὑπὸ τὸ μνῆμα τῆς ἀνάστασιως, τοσούτων ἀπέχεις
τῆ Χρυσῶν δέξαθι ἐν ἐκλήῳ, ὅσον οἱ μηδὲ τὴν δέχλιω
ὁμολογήσαντες. συμβῆλθουσι οὖν ἀγαπήτε, τοῖς ἀδελ-
φοῖς ὀφθημεῖν διὰ τῆ σωματικῆ πρὸς τὴ Κύριον, καὶ
μὴ διὰ Καπταϊστικῆς εἰς Παλαίστινῳ. εἰ δέ τις τὴν
τῆ Κυρίας φωνῆν δευβάλοι τὴν Ὁραγγεῖλασταν τοῖς μα-
θηταῖς, μὴ χωρίζουσι διὰ τῆ Ἱεροσολύμων, νοησάτω τὸ
εἰρημένον. ἐπέφθικε ἡ τῆ ἁγίας Πνεύματῆ χάρις καὶ
διανομὴ ἔγω ἐπεφοίτησε τοῖς Ἀποστόλοις, προσέταξεν
αὐτοῖς Κύριῳ ὅτι τὸ αὐτὸ μένιν, ἕως ἂν ἐνδύσανται
διώσμεν ἐξ ὑψῆος. εἰ μὲν ὁ κῆρ ἀπὸ δέχλις ἐγένετο μέ-
χρῆ τῆ κῆρ, τῆ ἁγίας Πνεύματῆ ἐν εἰδει πρὸς τὴ χα-
ρισμάτων οικονομῆτῆ ἕκαστον, ἔδει πάντας εἶναι ἐν
τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ἐν ᾧ ἡ διανομὴ τῆ χαρισμάτων ἐγί-
νετο. εἰ δέ τὸ Πνεῦμα ὅπως θέλει πνεῖ, καὶ οἱ ἐνταῦθα
πιστεύσωσι, μετοχοὶ γίνονται τῆ χαρισμάτων, καὶ
τὴν ἀναλογία τῆ πίσεως, καὶ τὴν ἀποδομίαν τὴν ἐν
Ἱεροσολύμοις.

II. Et primò quidem Bellarminus, ac qui
pennas ei intervulsit, Richeomus, epistolam
eam tanquam ψευδεπίγραφον, falsi insimulant.
Forse, inquit Bellarminus, non est Nysseni illa o-
ratio. Nam nec habetur in operibus ejus, nec scitur,
quis illam verterit in sermonem Latinum, & forte
etiam Græcè non invenitur, de cultu sanct. lib. III.
8. Sed forte graviter erravit Bellarminus, &
honoratio nimis jure de ea epistola decrevit.
Probant quæ dicta à nobis sunt pag. 158. Γνη-
σιότητα ejus arguunt tum scribendi character,

Dd

qui

qui redolet phrasin Gregorii , & verba cum cæteris Gregorii consona : tum quòd profectiois suæ in Arabiam meminit in epistola ad Olympium : tum antiqui codices, quorum testes sunt Aloisius Lipomannus, Zehneri nec non Regia Bibliotheca. Sed quid multis? Genuinam esse post Bellarminum amplius pronuntiare ex adversariis nemo sustinet , ipso Baronio veritati suffragante.

III. Sed quæ repellere nequivit Bellarminus tela , ea tum ipse , tum Baronius aliique , qui germanam esse inficias ire non sunt ausi , corpore quasi declinare conantur. Ajunt nempe , authorem epistolæ illius non damnare peregrinationes à quolibet susceptas, sed ab Anachoretis tantum, hoc est, solitariam vitam agentibus , Monachis puta & Monialibus. Cæterùm hoc κρησφύγετον jam elidere cœpimus pag. 159. Paucis nunc argumenta , quibus Gregorium peregrinationes dissuasisse cujusvis sortis hominibus, probavit doctissimus Molineus, colligemus, eaq; à Gretseri maledici Lojolitæ exceptionibus vindicabimus. Primò Gregorius negat sibi quidquam profuisse peregrinationem eam. At Gregorius Monachus non fuit. Annon igitur sequitur, ex ejus mente non prodesse peregrinationes etiam iis , qui Monachi non sunt? Respondet Gretserus, *Gregorium more medici, veri dissimulatione usum in bonum videlicet Monachorum, ut tantò efficacius eos absterreret.* Miseram verò

verò defensionem, quæ sancto viro sine ulla
ratione tribuit dissimulationem veri cum
mendacijs conjunctam ! Disertè profitetur
Gregorius, fidem suam de Christo ex ea peregrinatione nec imminutam esse, nec auctam.
Hoc si verum non est, utique non dissimulavit verum Gregorius, sed falsum apertè dixit.
Secundò provocat Gregorius ad regulam, nempe præceptum Divinum. Hoc enim cum nusquam extet, colligit, peregrinantem *αὐτὸν ἑαυτῷ τῷ καλῷ νόμον γινόμενον*, ipsum sibi legem esse honesti. An hoc respectu Monachorum duntaxat dicitur ? An illis tantum respicienda regula, præceptum Divinum, at reliquæ sortis hominibus se licet sibi ipsis facere legem honesti ? Excipit Gretserus, *Gregorium hoc argumento Monachis demonstrare voluisse peregrinationem, utpote non præceptam, ad perfectionem, ad quam illi unicè contendant, non requiri.* Sed oblitus est hic homo, juxta ipsos Pontificios perfectionem Evangelicam, quam sectari videri volunt Monachi, non esse præcepti, sed consilii. Argumentum igitur illud Monachos minime strinxisset. Quin potius, si ea mens sedisset Gregorio, peregrinationem etsi non præceptam, utilem tamen esse, inducere ad peregrinandum debuisset Monachos, utpote qui supererogationum sibi merita vendicant. Præterea ait, eum qui non præcepta sectatur, *se sibi ipsi facere legem honesti.* Qua assertione damnat cultus electitios omnes, ut-

pote non præceptos, adeoque etiam confilia
Evangelica, opera laboriosa, quæ Papatu
hodie sine mandato Divino plebi injungit.
Tertiò addit Gregorius, Christum invitante
ad regnum Cælorum, & beatitudines
enumerantem, non meminisse peregrinationum.
Argumentum hoc non solos Monachos,
sed cujusvis fortis homines stringere,
vel cæcis apparet. Gretserus non tam Molineum,
quam Gregorium hoc argumento usum,
false irridet & oppugnat. Deinde fatetur,
ad Seculares quoque hæc accommodari posse, et si ea
verba Gregorius non nisi de Monachis protulerit.
Prius verum est, posterius falsum. Argumenta
Lojolitæ inferius expendemus. Quartò
Gregorius peregrinationum tum inutilitatem,
tum varia pericula & damna exaggerat.
An hæc solos Monachos feriunt? Annon
potius quosvis peregrinantes? Omnibus
enim servanda integritas morum, & vitanda
malorum exemplorum contagio est. Respondet
Gretserus, *Gregorium Monachis & Monialibus
desiderium vehemens nimis & astuans peregrinandi
eximere volentem, damna & pericula peregrinationum
exaggerasse & amplificasse*. Primum hoc
asserit nudè, non probat. Deinde pericula
ea & damna sive nudè descripta sive exaggerata
communia sunt, imò procliviora vitatu debent
esse professis Monachis, utpote qui cor pietate
magis munitum, quam cæteri, habere deberent. Quintò
negat Gregorius,

rius, largiorem Hierosolymis esse Spiritus S⁹ gratiam quàm alibi. Negat ad Deum μετὰ σέου σεί το πικρὴ *locali mutatione* accedi. Afferit adesse unicuique gratiam Dei pro mensura fidei. Hæc solis Monachis, qui præ cæteris vagari aliàs & circumerrare amant, minime convenire, sed omnibus Christianis, est quàm apertissimum. Respondet Gretserus, *Gregorium Monachis & Monialibus eripere voluisse persuasionem, quâ imbuti existimabant, homines ex ipsa præsentia sanctorum locorum sanctificari, quacunque demum voluntate præditos.* Imò absolute negat, loci mutatione juvari fidem, & afferit, ubivis eandem esse Spiritus S. gratiam. Deinde fuerit hæc mens Gregorii. Non utique peregrinationem ipsam interdiceret Monachis, quod adversarii volunt, sed erroneam duntaxat persuasionem corrigeret. Præterea argumentum hoc sensu explicatum tam plebejos quàm Monachos stringeret. Neque enim plebejos magis, si profani sint, quàm Monachos: imò neutros sive pios sive profanos, locus sanctificat.

IV. Argumenta porro, quibus Gregorium solos Anachoretas à peregrinationibus dehortari, persuadere laborant, solida non sunt. Primò ajunt, S. Patri rem esse cum iis, qui se semel consecrârunt τῆ ὑψηλῆ πολιτείας, *sublimi vivendi rationi.* Quibus verbis Monachatum indigetari perperam contendunt, cum ὑψηλῆ πολιτείας non aliud notes

Dd 3

quàm

quàm vitam Christianam ex Dei præcepto
actam. Quomodo idem Nyssenus libro *De no-
mine Christiani* piæ vitæ *ὑψηλὸν* vocat *ὑψη-
λὴν ἔβίῃς πνευματικῆς*, & libro *Ἐπιτελείουτος*,
Christiani nomen dicit esse *ὑψηλὸν* *sublime*.
Est nempe Christiani hominis *πολιτεία ὑψηλὴ*
sublimis, quia supra id quod sapit caro & san-
guis, adeoque tot sublimibus mysteriis con-
spicua. Neque enim Monachi contendere
possunt, instituta sua humana, quæ communi
Christianismo illis adungere placuit, *subli-
miora* esse ipsimet institutis Christi.

V. Secundò Gregorius ait, esse quosdam
τὸν μονήῃ καὶ ἰδιόζοντα βίον ἐπιτηρημένους, *solitaria-
riam* & *in seducto vitam diligentes*, qui in parte
pietatis ponant visere loca Jerosolymorum.
His verbis notari Anachoretas, adeoque cum
solis illis negotium fuisse S. Patri arguunt.
Sed ut prius non abnuo, Anachoretas quos-
dam videlicet denotari, in quorum gratiam
hæc scripserit: ita argumenta, quibus utitur,
solos Monachos tangere, inficias eo. Nemp-
e rationibus utitur petitis ex officio cujuslibet
Christiani, non ex instituto Monachi & asce-
tæ, adeoque ab hypothesi ad ipsam thesin
transit.

VI. Tertio Gregorius asserit, si maximè
utilis esset peregrinatio, non tamen pruden-
tiam permittere, *ὡς δὲ τῶν τελείων παραδέξασθαι*,
ut à perfectis observentur. Ubi voce *τελείως* Mo-
nachos notari monent. Sed esto. Notentur
Mona-

Monachi. Argumenta tamen generalia affert Gregorius, omnes Christianos spectantia, quæ Monachis præ cæteris perfectionem hominis Christiani affectantibus applicari quid mirum erat? Deinde voce *πελείων* notati Monachos, unde fidem faciunt? Sanè Gregorius libro peculiari egit *περὶ πλειότητος de perfectione* hominis Christiani, in quo de Monachis & Anachoretis *ἔδὲ 280*. Et sub finem ita definit *πλειότητα*, ut satis indicet, se commune Christiani officium eo nomine complecti. Præterea stylo Scripturæ *πλειότης* in quoslibet cadit Christianos paulò provectiores, uti constare potest ex Matth. V. 48. I. I. Cor. II. 6. Hebr. VI. 1.

V II. Quartò Gregorius meminit *ἡ φιλοσοφία βίη*, *vita ex studio sapientia acta*. Hoc quoque ad Monachatum referre placuit Richemo & Gretsero. Qui si cognovissent, tralatitium esse Græcis Patribus, maximè verò Chrysostomo, pietatis Christianæ documenta, & vitam ex mandato & timore Dei actam, quæ sapientiæ caput est, vocare *φιλοσοφίαν*, temperâssent sibi haud dubiè, quò minus tam frivolæ rationi insisterent.

V III. Tandem Bellarminus exutus iis, quæ appetebat, præsidis, cum ipsis argumentis Nysseni configere conatur. Sed successu minus felici. Ejus argumenta in tria contrahit. Primum, *quòd destituantur peregrinationes mandato*. Respondet, non opus esse mandato,

dato, quia nec ad perfectionem nec ad salutem
 faciant. Sed hoc σφόν φάσμακον fuse di-
 scussum à nobis p. 155. 156. Secundum, quòd
multa pericula peregrinantibus incumbant. Re-
 spondet, hoc duntaxat inde sequi, peregrina-
 tionem non esse accommodatam nisi viris ma-
 turis, & quibus parum periculi immineat. Ita
 videlicet opus magni honoris erga Deum,
 poenitentiae, satisfactionis, meriti, sic institui-
 tur, ut non conveniat nisi uni ex multis. Ter-
 tium, quòd nihil inveniatur Hierosolymis, quin ali-
 bi quoque extet. Respondet, id se concedere de
 rebus essentialibus & ad religionem necessa-
 riis, non de iis, quibus devotio utcumque ju-
 vari potest. Atqui plebi sufficere debebant
 essentialia & ad salutem necessaria. Cætera
 verò ad eos potius, qui perfectionis statum
 meditantur, quàm laicos, uti probrosè appel-
 lant, pertinerent. Præterea devotio juvanda
 est iis subsidiis, quæ Dei in verbo commendan-
 tur, quale quid non est peregrinatio ad San-
 ctos, quæ devotionem non juvat, sed suffla-
 minat. Quapropter, ita concludimus ex
 Nysseno, οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, ἐν οἷς ἐστὲν
 τὸ πᾶσι, αἰνέσατε αὐτόν. *Timentes Dominum,*
eum, in quibus agitis locis,
laudate.

F I N I S.

